

Komentarz Instytutu Ochrony Środowiska w sprawie organizacji spotkań lokalnych i przebiegu zapisów

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy kontynuuje prace nad wyznaczaniem lasów społecznych w ramach II etapu pilotażowego procesu zainicjowanego przez MKiŚ. Równolegle do uruchamianych geoankiet w kolejnych aglomeracjach realizujemy następne kroki w już rozpoczętych procesach, tj. analizujemy wyniki geoankiet i przygotowujemy propozycje podziału obszaru lasów społecznych między cztery scenariusze gospodarowania. Chcemy odnieść się do uwag i rozwiązać pewne wątpliwości w związku z organizacją lokalnych spotkań konsultacyjnych z interesariuszami oraz pokazać, jakie są możliwości włączenia się w dalsze kroki pilotażu.

Po zakończeniu pierwszej geoankiety dla każdej aglomeracji zespół IOŚ-PIB organizuje spotkania lokalne z interesariuszami. Spotkania mają charakter konsultacyjny – będą na nich przedstawiane propozycje przypisania poszczególnym obszarom leśnym jednego z czterech scenariuszy prowadzenia gospodarki leśnej w lasach społecznych, zgodnych z dokumentem MKiŚ: „RAMOWE SPOSOBY PROWADZENIA GOSPODARKI W LASACH O WIODĄCEJ FUNKCJI SPOŁECZNEJ (LoWFS) WOKÓŁ MIAST”. Uczestnicy spotkań dokonają oceny propozycji - będą mogli opiniować, zgłaszać uwagi i propozycje odnośnie do zaproponowanych podziałów. Spotkania mają na celu zebranie uwag i wniosków, które zostaną wykorzystane do stworzenia mapy maksymalnej zgodności między wnioskami uczestników, z zapisaniem występujących między nimi rozbieżności. Za pierwszą propozycję przypisania scenariuszy, jak i ostateczną propozycję, utrwaloną w dokumentacji mapowo-tekstowej dla każdej aglomeracji, odpowiada zespół ekspertów IOŚ-PIB.

Liczba planowanych spotkań dla każdej z aglomeracji jest uzależniona m. in. od wielkości i zasięgu przestrzennego lasów społecznych danej aglomeracji oraz od liczby podmiotów, jakie znajdują się w zasięgu wyznaczanych lasów społecznych, w tym jednostek samorządowych i nadleśnictw. Oznacza to, że dla niektórych aglomeracji planowane będą 2 spotkania w jednej lokalizacji, w innych spotkań może być 3, 4 lub więcej. Spotkania będą organizowane w różnych miejscowościach, zgodnie z charakterystyką przestrzenną wyznaczanych lasów społecznych. Zależy nam na sfinalizowaniu prac w najbliższych miesiącach - przedstawienie konkretnych propozycji dla wszystkich 9 aglomeracji objętych II etapem pilotażu.

W spotkaniach biorą udział interesariusze procesu wyznaczania lasów społecznych. Ustalenie grup obyło się poprzez mapowanie interesariuszy – głównym źródłem była dokumentacja I etapu pilotażu i wnioski z konsultowanego w tym roku raportu IOŚ-PIB na temat dotychczasowego przebiegu procesu. Wyłoniono główne grupy, które można podzielić na:

- przedstawicieli samorządu na poziomie gminy, powiatu i województwa,
- przedstawicieli Lasów Państwowych na poziomie nadleśnictw i pozostałych jednostek organizacyjnych,

- podmioty publiczne: administracja i instytucje naukowe, takie jak IBL, uniwersytety przyrodnicze,
- mieszkańców
- organizacje pozarządowe
- przedsiębiorstwa związane z przemysłem drzewnym
- przedsiębiorstwa niezwiązane z przemysłem drzewnym (np. branży turystycznej czy gastronomicznej)

Zgodnie z przyjętymi założeniami prowadzenia II etapu pilotażu, na spotkaniach dążymy do proporcjonalnej reprezentacji każdej grupy. Z tego względu po zmapowaniu interesariuszy i wyłonieniu istotnych grup, których reprezentacje są kluczowe w pilotażu, założyliśmy, że każdą z nich powinna reprezentować równa liczba osób. Trzeba mieć na uwadze to, że w każdej aglomeracji jest różna liczba jednostek samorządowych i nadleśnictw – w związku z tym proporcje wewnątrz tych grup mogą między spotkaniami się różnić (np. więcej miejsc dla samorządów gminnych, mniej dla reprezentacji województwa, ale łącznie przydzielonych miejsc jest tyle, ile wynika z podziału na grupy interesariuszy).

W przypadku grup samorządowych i Lasów Państwowych, jak również reprezentantów podmiotów publicznych, zdecydowaliśmy się na wysłanie bezpośrednich zaproszeń – z tego względu, że są one reprezentacjami jednopodmiotowymi (np. samorząd gminy może reprezentować tylko ta konkretna gmina, podobnie z powiatami, nadleśnictwami czy instytucjami naukowymi zajmującymi się kwestiami leśnictwa).

W pozostałych grupach (mieszkańcy, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa obu typów) zdecydowaliśmy się na utworzenie formularza rejestracyjnego, gdzie zgodnie z przyjętymi standardami prowadzenia procesu, zapisy na spotkania muszą być otwarte – każdy reprezentant danej grupy interesariuszy musi mieć możliwość zapisania się i szansę na uczestnictwo w spotkaniu. Z tego względu nie zdecydowaliśmy się na wprowadzenie kryteriów ograniczających dostęp do spotkań np. w postaci uczestnictwa w poprzednim, I etapie pilotażu. Wprowadzenie takiego kryterium kwalifikacyjnego lub jako element oceny zgłoszenia oznaczałoby potencjalne wykluczenie możliwości uczestnictwa w spotkaniach wszystkich zainteresowanych, którzy nie brali dotychczas udziału w pilotażu. Dokonanie oceny merytorycznej zgłoszonych kandydatur jest również niemożliwe do przeprowadzenia w zgodzie z zasadami pilotażu – nie można byłoby uniknąć subiektywnego doboru i oceny kryteriów kwalifikujących do udziału w spotkaniach. W efekcie, chcąc zrealizować przyjęte założenia, zdecydowaliśmy, że w przypadku większej liczby zgłoszeń w danej grupie interesariuszy, niż przewidzianych miejsc, o zaproszeniach zdecyduje losowanie.

Założenia dotyczące liczby przydzielonych miejsc nie muszą jednak oznaczać, że zawsze tyle miejsc będzie obsadzonych przez daną grupę – wszystko zależy od samych zgłoszeń. Wprowadziliśmy zasadę, że każde nieobsadzone przez daną grupę miejsce będzie przydzielane grupom interesariuszy reprezentujących mieszkańców, lokalne organizacje pozarządowe czy przedsiębiorców. Dołożymy starań, by dla jak największej liczby chętnych, mimo wypełnienia limitów w ich grupach, nie zabrakło miejsca na spotkaniu – nawet jeśli

będzie to oznaczało dodanie kilku krzeseł więcej na spotkanie. Zwracamy również uwagę na okres czasu, w którym formularze są otwarte – w razie potrzeby będzie on wydłużany do dwóch tygodni.

Spotkania konsultacyjne będą trwały ok. 2 godziny, z założeniem możliwości przedłużenia ich maksymalnie o godzinę. Będą one prowadzone metodami właściwymi dla procesów konsultacyjnych, takich jak moderowana dyskusja, uzupełniana np. elementami warsztatowymi. Opieramy się na wnioskach z pierwszego etapu, jak również wiedzy naszego zespołu socjologów i doświadczonych fasilitatorów procesów konsultacyjnych i partycypacyjnych. Powinno to pozwolić na omówienie proponowanego przez ekspertów IOŚ-PIB podziałów na scenariusze i dyskusję, w której uczestnicy będą mogli opiniować propozycję, zgłaszać uwagi i własne wnioski.

Zdajemy sobie sprawę, że przy limicie miejsc i czasu spotkania mogą nie wystarczyć na wyrażenie przez wszystkich zainteresowanych głosu w sprawie wyznaczania lasów społecznych. Dlatego planujemy uruchomienie drugiej formy zgłaszania opinii w ramach konsultacji propozycji, przy pomocy narzędzia pozwalającego na wyświetlenie mapy obszaru wyznaczanych lasów społecznych z proponowanym podziałem i możliwością zgłaszania uwag. W ten sposób osoby, które nie będą mogły uczestniczyć w spotkaniach lub które na spotkaniach nie zdążyły z wypowiedzeniem wszystkich wniosków, będą miały możliwość zgłoszenia swoich uwag i propozycji. Każdy głos będzie równie istotny w procesie konsultacyjnym.